

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

2 december 1999

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de werking van het Centrum voor Leerlingenbegeleiding van de Vlaamse Gemeenschapscommissie Brussel

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de GON-begeleiding voor gehoorgestoorden

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de groeiende informatiekloof

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het absentisme wegens ziekte bij leerkrachten

Rechtzetting

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 2 december 1999

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer André Van Nieuwkerke

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.17 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de werking van het Centrum voor Leerlingenbegeleiding van de Vlaamse Gemeenschapscommissie Brussel

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vanleenhove tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de werking van het Centrum voor Leerlingenbegeleiding van de Vlaamse Gemeenschapscommissie Brussel.

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de problematiek die ik in mijn eerste vraag naar voren breng is niet nieuw. We hebben dit onderwerp reeds behandeld tijdens de begrotingsbesprekingen. Maar aangezien de minister toen nog geen sluitend antwoord kon geven, leg ik ze vandaag opnieuw voor.

Bij de opmaak van het CLB-decreet gingen we ervan uit dat CLB's vanuit een gelijke positie moeten kunnen starten en op dezelfde manier moeten worden behandeld. Daartoe hebben we in het decreet een regeling getroffen voor de financiering, de subsidiëring en de omkadering. Ook in het decreet hebben we opgemerkt dat er een aantal CLB's zijn die op basis van objectieve factoren worden benadeeld tegenover andere CLB's.

Daarom hebben we correcties ingevoerd. Zo hebben we voorzien in een bijkomende omkadering voor CLB's met veel kansarmen, voor CLB's in gebieden met een laag bevolkingscijfer en voor

CLB's in Brussel. Het was de bedoeling dat die extra omkadering zou worden gebruikt voor de begeleiding van leerlingen die zijn ingeschreven in scholen uit het Brussels Hoofdstedelijk Gebied.

Nu stellen we echter vast dat het CLB van de VGC een nogal actieve werving houdt buiten de grenzen van het Brussels territorium. De beloftes van het CLB aan scholen in Vlaams-Brabant zijn zo aantrekkelijk dat we veronderstellen dat dit alleen mogelijk is dankzij de extra middelen die decretaal ter beschikking werden gesteld en de andere extra middelen die men via andere kanalen ontvangt. Zo belooft het CLB een permanentie op school van de maandagochtend tot de vrijdagavond. Ik denk niet dat veel CLB's dit kunnen garanderen.

Het kan niet de bedoeling zijn dat extra middelen van de Vlaamse Gemeenschap worden aangewend om andere CLB's buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te beconcurreren. Ik wil de minister hier dan ook twee vragen over stellen. Is het juridisch mogelijk een beperking van het werkgebied op te leggen ? Over welke middelen beschikt het CLB van de VGC en mag het die extra middelen aanwenden voor een actieve werving buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb vorige week reeds gezegd dat er juridisch weinig problemen zijn in deze zaak. Toch moet in de geest van het decreet worden overlegd wat al dan niet mogelijk is.

Het feit dat de VGC enkel in Brussel-hoofdstad optreedt als inrichtende macht en dat haar ordonnanties, verordeningen en besluiten enkel van toepassing zijn binnen Brussel-Hoofdstad, impliceert niet dat de VGC geen CLB kan inrichten dat con-

Vanderpoorten

tracten sluit met scholen in de Vlaamse Gemeenschap in het algemeen.

Ik wil wel opmerken dat de VGC als inrichtende macht optreedt als gedecentraliseerd bestuur onder het voogdijtoezicht van de Vlaamse Gemeenschap. Vanuit het decreet op de CLB's kan men een school niet verbieden zich te laten begeleiden door het niet meest nabijgelegen centrum. Aangezien de drempel om CLB-begeleiding te vragen laag moet zijn, kan men zich echter afvragen of dit wel in overeenstemming is met de geest van het decreet.

De voorlopige overeenkomst tussen het CLB en de scholen moet slechts tot uiterlijk 15 januari 2000 aan mijn departement worden meegedeeld. We kunnen misschien eens in kaart brengen hoe de contracten zijn gesloten en hoe de samenwerking op regionaal vlak gebeurt. Op die manier krijgen we een beter zicht op de samenwerking tussen scholen en CLB's. Vooral inzake schoolnabijheid lijkt het me interessant te weten over welke regio het precies gaat. Schoolnabijheid is belangrijk om de mentaliteit van de leerlingen te kennen.

Uw tweede vraag betreft de financiële middelen. Bij de instelling van het VGC werd het personeel van het Nederlandstalig PMS-centrum van de provincie Brabant overgenomen. Ik wil hierbij even de voorgeschiedenis schetsen. Het ging oorspronkelijk om een PMS van de provincie. Uiteraard was dat gebied, met name Vlaams-Brabant, uitgestrekter dan Brussel. Uit een doorlichtingsverslag dat de PMS-inspectie heeft uitgevoerd tijdens het schooljaar 1998-1999, blijkt dat in het PMS-centrum van de VGC drie personeelsleden werken die niet door het departement Onderwijs worden gesubsidieerd. Ze zijn destijds overgenomen door de provincie. Ik vermoed dat uw verwijzing naar bijkomende middelen betrekking heeft op die personeelsleden. Het lijkt me echter vanzelfsprekend dat een inrichtende macht van een gesubsidieerd CLB middelen kan toevoegen aan de middelen waarin door de overheid is voorzien. Dit gebeurt natuurlijk niet overal waardoor sommige CLB's in een concurrentiepositie worden geplaatst.

Ik heb gisteren over deze aangelegenheden overleg gepleegd met een medewerker van het kabinet van Brussels minister Neyts. Er is daarbij afgesproken dat we rond de tafel zullen gaan zitten om nader te bekijken hoe die samenwerking verloopt en zo ten minste te voorkomen dat vormen van oneerlijke concurrentie zouden blijven bestaan.

Ik stel voor dat daaromtrent afspraken worden gemaakt en dat we nagaan hoe een en ander in overeenstemming kan worden gebracht, in het licht van enerzijds de juridische mogelijkheden en anderzijds de geest van het decreet.

De kern van de zaak ligt in ieder geval in het feit dat het oorspronkelijk om een provinciaal centrum ging en dat die personeelsleden zijn overgenomen. Dit leidde tot meer mankracht.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw de minister, ik begrijp dat uw antwoord vandaag niet verder kan strekken. Ik had trouwens niet meer verwacht, aangezien ook ik heb geprobeerd uit te vissen welke juridische gronden er zouden bestaan, maar ik moet eerlijk toegeven dat ook ik die niet heb gevonden.

U zegt dat de provincie nog een engagement heeft ten aanzien van het CLB. Dit doet mij herinneren aan de West-Vlaamse situatie waar de provincie nog voor een periode van tien jaar – weliswaar afbouwend – investeert in een afdeling van de VAH, omdat het vroeger om een provinciale school ging die later werd overgedragen aan de VAH. Uiteindelijk zijn dit concurrentievervalsende elementen waartegen juridisch waarschijnlijk weinig te doen valt. Het resultaat is echter een weinig serene situatie ten aanzien van andere CLB's.

Dat er bijkomende middelen buiten de middelen van de Vlaamse Gemeenschap kunnen worden aangewend, lijkt mij een evidentie. We zien dit trouwens ook in het reguliere gemeentelijke en provinciale onderwijs. Als bijvoorbeeld een CLB in het Gentse van de stad Gent zelf bijkomende middelen krijgt, dan zal niemand dat verhinderen. Het is wel jammer als men die bijkomende middelen dan aanwendt om concurrentie te voeren in een gebied dat niet strikt tot – wat mijn voorbeeld betreft – het gebied van de stad Gent behoort.

Het verheugt me dan ook te vernemen dat u deze discussie niet afsluit, en dat u bereid bent de afgesloten contracten en overeenkomsten grondig te bekijken om na te gaan of de geest van het decreet wel bewaarheid wordt in wat zich thans op het veld afspeelt. Uw aangekondigde dialoog met de betrokkenen zal daarin misschien meer duidelijkheid scheppen.

Bij deze neem ik akte van uw verklaring dat het wordt vervolgd.

De voorzitter : Is het niet te laat indien de contracten reeds zijn afgesloten ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Contracten worden afgesloten voor drie jaar, en nadien zijn steeds bijstellingen mogelijk.

In het CLB-decreet staan trouwens nog andere dingen waarover we een afwachtende houding zullen moeten aannemen. We zullen eerst moeten kijken hoe een en ander op het terrein werkt.

Na een implementatieperiode zullen we tot een evaluatie moeten overgaan en die contracten kunnen daar een onderdeel van zijn. Dit is mijns inziens de beste manier van werken.

De heer Gilbert Vanleenhove : Een evaluatie zal zich inderdaad opdringen en zal het enige middel zijn voor een decretale bijsturing om dergelijke excessen uit te sluiten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Vanleenhove tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de GON-begeleiding voor gehoorgestoorden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vanleenhove tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de GON-begeleiding voor gehoorgestoorden.

De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw de minister, een omzendbrief van 30 augustus 1994 regelt de opvang van personen met een handicap in het gewoon onderwijs. Door deze omzendbrief kwam er een beperking in de GON-begeleiding van normaal begaafde kinderen met een matige auditieve handicap. Waar deze matig gehoorgestoorde leerlingen voordien, op grond van de omzendbrief van 1993, recht hadden op GON-begeleiding tijdens de volledige studiecycclus van kleuter-, lager en secundair onderwijs, is dat nu naargelang van het geval nog slechts mogelijk voor één of twee schooljaren per onderwijsniveau en voor maximum twee uur per week. Ernstig gehoorgestoorden kunnen nog altijd voor alle schooljaren en voor maximum vier uur per week op GON-begeleiding rekenen. Toch blijkt het ook voor matig gehoorgestoorde kinde-

ren even belangrijk dat zij langer voor GON-begeleiding in aanmerking komen. De beperking stelt de ouders immers voor heel moeilijke keuzes.

Het ware nuttig deze omzendbrief van 30 augustus 1994 aan een grondige evaluatie te onderwerpen, aangezien de daarin uitgewerkte regeling klaarblijkelijk niet voldoende tegemoetkomt aan de reële behoeften.

Mevrouw de minister, bent u bereid op korte termijn een dergelijke evaluatie door te voeren met het oog op een eventueel noodzakelijke bijsturing, of hebt u daartoe reeds een initiatief ontwikkeld ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de heer Vanleenhove heeft gelijk als hij stelt dat de betreffende bepalingen en reglementeringen door de omzendbrief van 30 augustus 1994 vrij ingrijpend gewijzigd zijn. Zelfs de beperking tot leerlingen met een louter lichamelijke handicap werd daardoor opgegeven en de GON-faciliteiten werden voor een veel ruimere doelgroep toegankelijk gesteld.

De budgettaire meerkost die daar op dat moment mee gepaard ging, diende binnen het GON zelf te worden gecompenseerd en precies daar wrong het schoentje. De werkgroep die de nieuwe bepalingen had helpen uitwerken bestond uit leden van de administratie, GON-begeleiders zelf, de onderwijsinspectie en het toenmalige kabinet. Die werkgroep was van oordeel dat de beperking in de tijd van de GON-hulp voor leerlingen met een matige auditieve handicap niet alleen de meeruitgaven, verbonden aan de verruiming van de GON-doelgroep, zouden helpen beperken, maar dat deze compensatiemaatregel bovendien de minst nadelige gevolgen zou hebben. Men heeft gezocht naar een manier om het te financieren. Men heeft aan de ene kant een beperking ingevoerd en aan de andere kant heeft men de groep verruimd. Op die manier heeft men het willen compenseren.

Het geïntegreerd onderwijs moet niet alleen een ondersteuning van de leerling in kwestie geven, maar vanwege de GON-begeleider moet er ook kennis worden overgedragen aan het lerarenteam van de gewone school. In 1994 dacht men dat de kennis terzake door de GON-begeleiders op een termijn van enkele jaren zou kunnen worden overgedragen aan de leraren in de gewone school en ze dan beter hun plan zouden kunnen trekken. Op dit

Vanderpoorten

moment wordt nagegaan of dit inderdaad is gebeurd, want dat is absoluut niet duidelijk.

De visie van het onderwijs voor leerlingen met speciale noden evolueert de laatste jaren niet alleen naar nog meer GON maar nog verder, namelijk naar inclusie. Het regeerakkoord vermeldt immers het inclusief onderwijs. In de evolutie naar meer geïntegreerd en inclusief onderwijs is een evaluatie nodig van wat bestaat en een onderzoek naar wat in de toekomst mogelijk is. De voorbije jaren zijn er in het Vlaams Parlement resoluties goedgekeurd en discussies op gang gebracht omtrent kinderen met leerstoornissen. Type 8 is hier een zeer belangrijk gegeven in. De manier waarop deze kinderen moeten en kunnen worden geïntegreerd in het gewoon onderwijs is heel belangrijk. De ouders pleiten hier ook voor.

Aan de ene kant is er een evaluatie nodig van de bestaande reglementering. Als die niet voldoende is, moeten we nagaan hoe we die kunnen bijsturen. Aan de andere kant moeten we nagaan hoe we nog een stap verder kunnen zetten voor bepaalde groepen naar inclusief onderwijs. Dit zal uiteraard nooit mogelijk zijn voor alle leerlingen, maar er is toch een bepaalde groep die zich nu in het buitengewoon onderwijs bevindt maar eigenlijk in het inclusief onderwijs terecht zou kunnen. Dit is al meermaals ter sprake gekomen naar aanleiding van begrotingen omdat we dan hebben vastgesteld dat het aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs, en zeker in type 8, geweldig is gestegen. Uit onderzoek, dat tot nu toe nog zeer onvolledig is gedaan, is gebleken dat dit vooral heeft te maken met het tekort aan knowhow bij de leraren in het gewoon onderwijs.

In de lerarenopleiding zal er in de toekomst meer aandacht moeten gaan naar het herkennen van signalen. Signalen herkennen is niet steeds evident, vooral niet bij de matig gehoorgestoorden. Ernstige handicaps worden onmiddellijk gedetecteerd. Nochtans is het herkennen van deze signalen vooral belangrijk in het basisonderwijs.

De werkgroep met GON-begeleiders en mensen van het departement werkt hieromtrent en zoekt naar oplossingen. De voorbije maanden zijn er al verschillende vergaderingen geweest. In het kader van de beleidsnota zal er meer duidelijkheid over komen, misschien nog niet over concrete zaken, maar wel over de richting die we willen uitgaan. We blijven pleitbezorgers voor het uitbreiden van het GON-onderwijs en het streven naar meer inclusief

onderwijs voor die leerlingen waarvoor het mogelijk is.

De voorzitter : De heer Vanleenhove heeft het woord.

De heer Gilbert Vanleenhove : Mevrouw de minister, hebt u een tijdpad uitgezet voor die evaluatie en de groei naar meer inclusief onderwijs ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : De gesprekken hierover zijn volop bezig. Er zijn ook ouders en leerkrachten van de verschillende onderwijstypes ontvangen door de werkgroep. Er moeten allemaal verschillende problemen in kaart worden gebracht. Vandaag kan ik nog geen stappenplan uitwerken, maar ik zal proberen dat voor zoveel mogelijk onderwerpen te doen bij de bespreking van de beleidsnota.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Zijn er voorbeelden uit het buitenland waar men reeds ver is gevorderd met het inclusief onderwijs ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Inderdaad. Er is bovendien bij de ouderverenigingen en de mensen die hiermee bezig zijn heel wat knowhow. Ze hebben ook voorbeelden uit het buitenland bestudeerd. De ouderverenigingen zijn zeer geëngageerd omdat ze via hun persoonlijke levenssfeer met die problematiek verbonden zijn. Ook de knowhow van de ouders moeten we gebruiken.

De heer Dirk De Cock : Mevrouw Janssens is ook zeer goed op de hoogte van deze problematiek.

De heer Gilbert Vanleenhove : Ik wil de nieuwe leden aanraden het verslag na te lezen over een hoorzitting die we de vorige bestuursperiode hebben gehouden over inclusief onderwijs. Daarin vindt u heel veel gegevens en verwijzingen naar het buitenland.

De voorzitter : Het incident is geloten.

– *De heer Gilbert Vanleenhove, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de groeiende informatiekloof

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de groeiende informatiekloof.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, reeds enkele jaren is het internet- en het e-mailgebruik aan een enorme opgang toe die niet meer te stuiten is. In onze wereld van steeds snellere communicatie- en informatievergaring is dit medium niet meer weg te denken uit onze huidige maatschappijstructuur. Het wordt het communicatiemiddel bij uitstek van de eenentwintigste eeuw. Zelfs winkelen, bankieren en communiceren zal via het internet verlopen.

In de pers horen we de laatste tijd steeds meer berichten over een groeiende informatiekloof tussen diegenen die het gebruik van het internet onder de knie hebben en zij die er niets van snappen. Ik hoorde gisteren nog bij de ondertekening van een non-discriminatieovereenkomst binnen de Nederlandstalige Brusselse scholen door Brussels minister Neyts het volgende zeggen : 'Het probleem van blijven en meekunnen is één van de grootste uitdagingen van onze tijd.'

Ze had het ook over de duale samenleving. Ook in het regeerakkoord is er sprake van het gevaar voor een nieuwe duale maatschappij. Daarom moet de nieuwe informatie- en communicatietechnologie toegankelijk en beschikbaar zijn voor iedereen. Anders zal er een nieuwe kloof ontstaan, namelijk de informatiekloof. De maatschappij zal opnieuw opgedeeld worden op een ogenblik waar de infrastructuurkloof aan het vernauwen is.

De huidige scholieren worden via het onderwijs en erbuiten voldoende geconfronteerd met de mogelijkheden van dat nieuwe medium. Onze bezorgdheid gaat uit naar de modale man en vrouw die vooralsnog geen kennis heeft van de mogelijkheden van de digitale wegen. Bovendien bestaan er, na een op eigen initiatief vrij summier gehouden rondvraag, ons inziens te weinig mogelijkheden om avondcursussen voor volwassenen met betrekking tot internet en e-mail te volgen.

Is de minister ook van oordeel dat de digitale wegen voor de eenentwintigste eeuw belangrijk zijn voor de doorsnee samenleving ? Is het aanbod voor volwassenen in Vlaanderen te gering om cursussen internet en e-mail te volgen in het avondonderwijs ? Is er in de nabije toekomst in concrete initiatieven voorzien, zowel plaatselijk als vanwege de Vlaamse Gemeenschap, waardoor de bovenvermelde kloof kan verkleinen ?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, ik weet niet of de internet- en informaticaopleidingen een aparte plaats moeten krijgen in het OSP-onderwijs of in het onderwijs in het algemeen. Die opleidingen moeten aansluiten bij de algemene doelstelling van het verwerven van kennis. Binnen het volledige aanbod van het onderwijs moet men dus streven naar de integratie van verschillende inhoud.

In dit verband stel ik steeds weer met verbazing vast dat heel wat leraren op school beschikken over de benodigde informatica, maar dat ze zelf niet goed weten hoe ze daarmee moeten werken. In Nederland bestaat er voor leraren een soort internetrijbewijs. Ze worden zelfs min of meer verplicht om zo een rijbewijs te halen. Op die manier kan men garanderen dat ze er tijdens hun lessen ook echt mee kunnen werken. In het onderwijs in Vlaanderen kan er dus nog heel wat verbeteren. We moeten de leraren op de juiste manier opleiden zodat ze kunnen omgaan met de moderne informatie- en communicatietechnologie. Op die manier kunnen ze dat dan ook integreren in hun lessen.

Ik heb de indruk dat de eerste introductie – het werken met – gemakkelijk in het aanbod te vinden is. De essentiële vraag is echter hoe men daarmee omgaat bij het verwerven van kennis. Dat kan men niet apart in een vak gieten, men moet dit integreren in andere vakopleidingen en andere inhouden.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : De vraag van de heer De Cock ging niet zozeer over de leraren, maar wel over de ouders van de leerlingen en over de problemen die zij ondervinden om toegang te krijgen tot de nieuwe informatie- en communicatiesnelwegen. We mogen inderdaad niet terechtkomen in een duale samenleving. Dit gaat uiteraard ruimer dan de bevoegdheden van deze commissie. Het betreft hier een algemeen maatschappelijk gegeven.

Van Baelen

Ik ben het niet eens met de stelling dat er vandaag onvoldoende aanbod zou zijn. Op het vlak van het gebruik zijn er in ieder geval grote regionale verschillen. In het aanbod van het OSP zijn die cursussen langzaam aan het verdwijnen omdat er te weinig belangstelling is. Een bepaalde doelgroep wordt blijkbaar niet zo gemakkelijk bereikt.

Aan de andere kant is er ook wel een positieve evolutie. De kinderen van deze mannen en vrouwen maken in het onderwijs kennis met dit nieuwe medium. Zij vragen aan hun ouders om ook thuis over dat medium te beschikken. Op die manier worden uiteraard ook de ouders betrokken bij de nieuwe informatie- en communicatietechnologie.

Op het vlak van arbeid neemt het inschakelen van computers in de werkzaamheden nog steeds toe. Heel wat bedrijven stimuleren hun personeelsleden om dat soort opleidingen intern of extern te volgen. Op die manier leren de werknemers die technologie kennen zodat ze hun terughoudendheid tegenover dat medium overwinnen. Op die manier kunnen ze in hun arbeidssituatie gebruikmaken van computers.

Ik vind dus wel dat de doelgroep in kwestie heel moeilijk bereikbaar is via het avondonderwijs. We moeten dus de vraag stellen of dit wel de taak is van het avondonderwijs. Er kan wel een stimulans zijn voor de andere sectoren, waardoor ook die mensen ermee kunnen gaan werken.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Collega's, op het vlak van communicatiemiddelen is er de voorbije jaren echt wel een hele evolutie geweest. Tien jaar geleden hadden de meeste gemeentebesturen niet eens een faxapparaat. Nu beschikken alle gemeentebesturen over een fax, over computers, over internet en over e-mail. We mogen ons toch wel verheugen dat er al zo veel is gebeurd. Dit neemt echter niet weg dat er inderdaad nog een hele weg te gaan is. Het onderwijs kan daar in belangrijke mate toe bijdragen.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik moet waarschijnlijk genuanceerd antwoorden op de hier gestelde vragen. Ik ben er me van bewust dat de vraag naar het organiseren van cursussen inzake ICT inderdaad aan het dalen is. De heer Van Baelen heeft daar al op ge-

wezen. Mij lijkt het echter dat dit voor een groot deel te verklaren is door aan te nemen dat die dualisering momenteel al enigszins een realiteit is. Een belangrijk deel van de doelgroep van dergelijke ICT-cursussen kent de nieuwe technologie niet, en voelt dan ook niet de behoefte om opleidingen te vragen.

Er zijn natuurlijk mensen die van nature uit altijd geïnteresseerd zijn in nieuwe zaken. Zij zullen zelf wel hun weg vinden op de informatiesnelweg of inderdaad het bestaande aanbod aangrijpen om hun horizon te verruimen. Veel mensen zullen echter niet op eigen initiatief de evoluties op het gebied van ICT volgen. Voor hen dreigt dan ook een nieuwe vorm van alfabetisme : zij worden 'digibeten'. Dat is een terechte bezorgdheid. Dat is trouwens ook de reden waarom we in het regeerakkoord een belangrijke passage aan ICT hebben geleid. Ook in de beleidsnota zal dat zeker aan bod komen.

De heer Van Baelen heeft ook wel gelijk als hij stelt dat er wel degelijk een groot aanbod is in Vlaanderen. Jammer genoeg is dat aanbod misschien niet altijd doorzichtig. We proberen dan ook om er meer duidelijkheid in te creëren.

Ik zal kort proberen om de huidige situatie even te schetsen. De voorbije jaren heeft het departement Onderwijs een aantal belangrijke stappen inzake ICT gezet in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en het hoger onderwijs, maar daar gaat het vandaag niet over.

In het volwassenenonderwijs zijn er ook een aantal specifieke stappen gezet. Het Onderwijs voor Sociale Promotie biedt een vijftigtal verschillende informaticaopleidingen aan. Dat gaat dan van algemene initiatie over programmeren tot zeer gespecialiseerde CAD/CAM-opleidingen voor bepaalde professionele doelgroepen.

In het traditioneel stelsel volgden tijdens het schooljaar 1998-1999 meer dan 6.600 studenten een van deze opleidingen. In het modulair stelsel, met semesteriële cursussen, volgden 9.724 cursisten een module uit het toepassingsgebied 'informatica : toepassing software' en 3.949 cursisten een module uit het toepassingsgebied 'informatica : programmeren'. Dat zijn toch belangrijke gegevens.

De overheid biedt reeds geruime tijd aan volwassenen de mogelijkheid om zich op basis van zelfgestuurd leren, onafhankelijk van plaats en tijd, bij te sturen. Nu heet dat het Begeleid Individueel Studeren of BIS, het vroegere afstandsonderwijs. Dat wordt georganiseerd door het departement Onder-

Vanderpoorten

wijs en wordt gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap. Dit omvat zeven studiegebieden, waaronder informatica. Dat zijn de domeinen die bij onderwijs zitten.

Daarnaast hebben ook de VDAB en het VIZO een aanbod. Zelfs in het sociaal-cultureel vormingswerk is er dus nog een zeker aanbod. Als men dat allemaal samen bekijkt, is er dus wel heel wat. Het probleem voor de cursist is dat het niet altijd duidelijk is tot welke instelling of organisatie hij zich moet richten. Het aanbod is niet altijd doorzichtig. Daar moeten we zeker aan werken.

De vorige regering heeft ook de edufora geïnstalleerd. Die moeten nu beginnen te werken. Een van de eerste opdrachten van die edufora zal zijn om het aanbod doorzichtiger te maken en om klare afspraken te maken over wie wat organiseert.

Zeker voor mensen die van nature uit niet zo geïnteresseerd zijn en niet de neiging hebben lang naar het aanbod te zoeken, kan dat een probleem zijn. Er moet daarom een overzichtelijk aanbod komen en een plaats waar dat aanbod wordt gecentraliseerd. Op die manier moet men geen zoektocht beginnen, waarbij men sowieso al ontmoedigd wordt en afhaakt.

Het huidige aanbod is voldoende, maar er moet worden gewerkt aan het aanbrengen ervan. In de beleidsnota staan daar meer details over. In het kader van Begeleid Individueel Studeren wordt er momenteel aan de digitale implementatie gewerkt. Sinds 1999 zijn alle cursussen op elektronische drager beschikbaar. Nog dit jaar wordt er een website gelanceerd, zodat alle informatie ook via internet kan worden geraadpleegd.

Er wordt momenteel ook gewerkt aan een volwaardig elektronisch leerplatform waarop niet alleen informatie, maar ook de cursussen zelf en de begeleiding kunnen worden gerealiseerd. Zo een platform laat communicatie toe tussen cursisten, mentoren, auteurs en administratie onderling, op diverse echelons. Deze digitalisatie is in ieder geval een grote stap vooruit in het BIS-programma, maar richt zich natuurlijk niet in eerste instantie tot diegenen die het medium nog niet kennen. Het richt zich tot diegenen die eigenlijk al een stapje verder zijn. Dat is de moeilijkheid : er zijn verschillende niveaus van reeds verworven kennis.

Het aanbod van informaticaopleidingen in het Onderwijs voor Sociale Promotie blijft behouden. Het

is ook de bedoeling om de reeds bestaande infrastructuur optimaal aan te wenden. Er zijn al heel wat ingerichte klaslokalen met PC's en alles wat men nodig heeft voor een goed informaticaondericht, maar die uitsluitend in het dagonderwijs worden gebruikt. Ook andere initiatieven zouden er gebruik van moeten kunnen maken, mits een klare afsprakennota en contracten. Dat is een algemeen gegeven dat niet alleen voor dit geldt, maar ook voor andere onderdelen van het regeerakkoord. Ik denk daarbij aan sportinfrastructuur en dergelijke. Inzake informatica gaat het wel vaak over gevoelige en dure apparatuur, maar het moet in elk geval mogelijk zijn.

Het spreekt voor zich dat er veel overleg nodig is om tot een goede oplossing te komen. De bedoeling is dan ook om in de loop van 2000 een forum te organiseren met alle betrokkenen en over alle aspecten van het ICT-beleid. Er moeten in eerste instantie afspraken worden gemaakt over volgende vragen : waar willen we naartoe met het ICT-ondericht ; hoe kunnen we dat het beste bereiken en wie zal wat doen ? De afspraken die daaruit voortkomen zijn voor de toekomst heel belangrijk. Er is nu wel aanbod, maar het is te verwarrend.

We moeten proberen er een lijn in te krijgen. Er zijn dikwijls ook lokale initiatieven. Ik denk aan een aantal bibliotheken en openbare instellingen. Voor leerkrachten bestaan er nu al navormingspakketten. Dat moet in de toekomst natuurlijk meer gebeuren via de initiële opleiding. Het is een wezenlijk onderdeel. In de toekomst zullen er wel minder problemen zijn, omdat de jongeren van nu al meer vertrouwd zijn met informatica.

Ondanks alle inspanningen inzake communicatiebeleid mogen we niet uit het oog verliezen dat de rechtstreekse communicatie ook heel belangrijk is. Dat heeft men in de scholen ook niet altijd onder de knie. Dat is nochtans de basis en daar willen we ook veel aandacht aan besteden.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Ik dank de minister voor haar bemoedigend antwoord. Het is ook mijn zorg dat de rechtstreekse communicatie op scholen wordt bevorderd. Op die manier kunnen moeilijkheden aan het licht komen.

Het aanbod blijkt er dus wel te zijn, maar het is te onduidelijk voor wie het nodig heeft. We propageren hier altijd 'een leven lang leren', dus daar moet iets aan gebeuren. Mensen die minder mobiel zijn, zoals senioren, kunnen voor een deel uit hun isole-

De Cock

ment geraken indien ze van dit nieuwe medium gebruik konden maken.

Wat de heer Sannen zegt, klopt. Ik heb maar een bedenking : leerkrachten die nog niet voldoende op de hoogte zijn van het medium, kunnen zich toch bijscholen. In elke school kunnen ze via hun eigen informaticaleerkracht initiatieven nemen om tot dat medium toegang te krijgen. De vraag is in hoeverre de nodige motivatie er is.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik wil het debat nu niet aangaan, maar de heer De Cock onderschat toch iets. Het probleem is niet de toegang tot het internet, maar wel het op de juiste manier weten te gebruiken. De informaticaleeraar kan dat niet aanleren. Het aanbod voor navorming van de overheid is minimaal in vergelijking met de ons omringende landen. De jongeren zullen het in hun latere leven moeten waarmaken, maar een deel zal het nooit kunnen. We kunnen daar meer in detail op terugkomen naar aanleiding van de beleidsnota.

De voorzitter : Aan dit thema zouden we inderdaad een veel uitvoeriger debat moeten kunnen wijden. Deze problematiek is erg belangrijk en deze commissie moet daar actief mee bezig zijn.

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Dit is inderdaad een onderdeel van het leren leren : leren om informatie te vergaren en leren omgaan met de media. Er zijn al een hele reeks studiedagen over geweest. Naar aanleiding van de beleidsnota kunnen we daar inderdaad misschien een aantal afspraken rond maken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het absentisme wegens ziekte bij leerkrachten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het absentisme wegens ziekte bij leerkrachten.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het hoofdartikel uit het onderwijsmaandblad Klasse nummer 99 van november 1999 handelt over ziekteverzuim bij leerkrachten. Daaruit blijkt dat het ziekteverzuim de voorbije jaren aanzienlijk is toegenomen. Depressiviteit, stress en burn-out zouden meer dan vroeger de oorzaak zijn van afwezigheid.

Ook de periodes van ziekteverzuim blijken langer te duren dan vroeger. Uit een informeel contact met mijn huisarts blijkt dat leerkrachten gemakkelijk 14 dagen ziekteverlof vragen. Dat houdt niet steeds verband met hun ziektebeeld of klachten. Het heeft ook niets te maken met profiteren, maar wel met een dubbele bezorgdheid van de leerkracht. Ten eerste wil de leerkracht zeker zijn dat in zijn/haar klas les wordt gegeven. Ten tweede wil de zieke leerkracht de schooldirectie depanneren opdat die een vervanger zou kunnen aanstellen.

Is de minister van oordeel dat het aantal dagen ziekteverzuim bij leerkrachten rechtstreeks verband houdt met de maatregel dat de directie een zieke leerkracht pas kan vervangen als die minimum 10 werkende dagen of 14 dagen wegens ziekte afwezig is ? Kan het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling Onderwijs een dergelijke richtlijn aanhouden als die in strijd is met de doelstelling om afwezigheid wegens ziekte te beperken ? Indien de minister zou besluiten om bovenvermelde richtlijn kritisch te laten toetsen aan de praktijk, kan men dan niet overwegen een aantal leerkrachten rechtstreeks met het ministerie te verbinden met een speciaal statuut ? Die leerkrachten zouden kunnen functioneren als een soort mobiele pedagogische brigade waarvan men de leden kan inzetten waar nodig.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Ik wil graag een bijkomende vraag stellen waarop ik niet onmiddellijk een antwoord wens. Misschien kan het antwoord worden toegevoegd aan het verslag.

Ongeveer vier jaar geleden heb ik een schriftelijke vraag gesteld over het spanningsveld tussen de organieke en de budgettaire ambten. Uit het antwoord bleek dat de voornaamste reden het ziekteverlof was, wat niet bepaald verrassend was. Wat me echter wel verraste, was het grote verschil tussen de ziekteverloven naargelang van het onderwijsnet. Blijkbaar hielden de netten er een verschillende schoolcultuur op na. Dat was ongeveer vier

De Meyer

jaar geleden het geval. Ik zou graag weten hoe dit is geëvolueerd. Is het mogelijk hiervan een schriftelijk overzicht te krijgen ?

De voorzitter : Het is niet de gewoonte een bijlage toe te voegen aan het schriftelijk verslag, maar het kan u wel afzonderlijk worden bezorgd.

Ik wil nog even terugkomen op de vraag van de heer De Cock. Tijdens de begrotingsbesprekingen heb ik de minister gevraagd of de vervangingspool kan worden aangewend voor een kortere periode dan 14 dagen. U hebt toen gezegd dat dit eventueel mogelijk zou zijn bij het schoolpeterschap. Ik denk dat dit heel belangrijk is. Uit de praktijk blijkt immers dat scholen in de problemen komen als bij ziekte van minder dan 14 dagen, klassen moeten worden samengezet, wat pedagogisch niet meteen de beste oplossing is.

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de heer De Cock heeft informatie gevraagd aan zijn persoonlijke huisarts. Ik kan natuurlijk alleen uitgaan van algemene gegevens. Het is weliswaar de arts die moet bepalen hoe lang die termijn moet duren.

Ik wil er u op wijzen dat de personeelsleden van het onderwijs niet over een onbeperkt aantal dagen ziekteverlof beschikken. Het zou dan ook niet verstandig zijn meer dagen ziekteverlof te vragen dan echt nodig. Leerkrachten kunnen immers niet op voorhand weten of ze tijdens de volgende maanden nog ziekteverlof nodig zullen hebben. Er zijn natuurlijk altijd mensen die er misbruik van willen maken ofwel de school willen helpen.

In het regeerakkoord zijn een aantal maatregelen opgenomen om problematische vervangingssituaties in scholen op te lossen. Dat zijn de zogenaamde vervangingspools die nu in uitwerking zijn. Het ontwerp ligt momenteel bij de Inspectie van Finan-

ciën. De procedure is dus opgestart. De bedoeling van deze vervangingspools is afwezigheden sneller te kunnen opvangen zonder dat de school zelf op zoek moet gaan naar geschikte vervangers. De mensen uit die vervangingspool zullen een peter- of meterschool toegewezen krijgen en er ook voor korte vervangingen kunnen worden ingezet. Voor de langere vervangingen overwegen we echter geen andere regeling, maar door het creëren van dergelijke vervangingspools zullen scholen in de mogelijkheid worden gesteld om mensen te vinden vanaf de elfde werkdag.

De vervangingspools zijn op dat vlak dus een onmiskenbaar hulpmiddel, zowel voor de langere als voor de kortere afwezigheden.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Ik dank de minister voor haar antwoord. Het feit dat die vervangingspools ook voor korte afwezigheden kunnen worden ingezet, lijkt me een belangrijk pluspunt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.18 uur.*

RECHTZETTING

Handelingen C28-OND3 van dinsdag 9 november 1999

Op bladzijde 6, tweede kolom, de spreker "De heer Frans De Cock" vervangen door de spreker "De heer Dirk De Cock".
